

1 Mahanyasam

1.1 Panchanga Rudra Nyasaha

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ अथातः पंचाग रुद्राणां
न्यास पूर्वकं जपहोमा च नाभिषेक विधिं वयाख्यास्यामः ॥

ओं ओंकार मन्त्र संयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः।
कामदं मोक्षदं तस्मै ओं नकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं नं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोत इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।

(alternate) या त इषुः शिवतमा शिवम् बुभूव ते धनुः।

शिवा शंख्या या तव तया नो रुद्र मृडय॥

(East)

ओं कं खं गं घं डं । यरलव शष सहो

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ नं ओं - पूर्वाङ्ग रुद्राय नमः॥ 1 ॥

महादेवं महात्मानं महा पातक नाशनम्।
महा पाप हरं वन्दे मकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं मं
निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकाय नमः ।
ऊर्ध्वाय नमः । ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः ।
हिरण्याय नमः । हिरण्यलिङ्गाय नमः ।
सुवर्णाय नमः । सुवर्णलिङ्गाय नमः ।
दिव्याय नमः । दिव्यलिङ्गाय नमः ।

भवायु नमः । भवलिङ्गायु नमः ।
शर्वायु नमः । शर्वलिङ्गायु नमः ।
शिवायु नमः । शिवलिङ्गायु नमः ।
ज्वलायु नमः । ज्वललिङ्गायु नमः ।
आत्मायु नमः । आत्मलिङ्गायु नमः ।
परमायु नमः । परमलिङ्गायु नमः ।
एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्व
लिङ्गं स्थापयति पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥

(South)

ओं छं जं झं जं नं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ मं ओं - दक्षिणाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 2 ॥

शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रह कारणम्।
शिवमेकं परं वन्दे शिकाराय नमोनमः ॥

ओं भूर्भुवस्सुवः ॥ ओं शिं
अपैतु मृत्यु रमृतं न आगन् वैवस् वतो नो अभयं कृणोतु।
पूर्णं वनस्पते रिवाभिनंश् शीयताग् रयिस् सचंतां नृश ची पतिः ॥

(West)

ओं टं ठं डं ढं णं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ शिं ओं - पश्चिमाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 3 ॥

वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठ भूषणम् ।
वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमोनमः ॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं वां
प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः ।
तेनान्नेनाप्यायुस्व ।

(alternate) यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥

(North)

ओं तं थं दं घं नं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ वां ओं - उत्तराङ्ग रुद्राय नमः॥ 4॥

यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्व व्यापिन मीश्वरम्।
यल्लिङ्गं पूज येन्नित्यं यकाराय नमोनमः॥।

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं यं
यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो
विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

(Heavenwards)

ओं पं फं बं भं मं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ यं ओं - ऊर्ध्वाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 5 ॥

1.2 Panchamuka Nyasam

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्दि तेजोमयं
गम्भीरध्वनि मिश्रितोग्र दहन प्रोद् भा सिता म्राधरम्
अर्धेन् दुद् युति लोल पिङ्गळ जटाभार प्रबद्धोरगं
वन्दे सिद्ध सुरासुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखंशूलिनः

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्धि तेजोरुणं

गम्भीरध्वनि सामवेद जनकं ताम राधरं सुन्दरम् ।

अर्धेनदुद्युति लोल पिंगल जटा भार प्रबोद्धोदकं

वन्दे सिद्ध सुरा सुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखं शूलिनः॥

ओं अं कं खं गं घं ङं । आं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं नं - पूर्व मुखाय नमः ॥

अ॒घोरे॑भ्योऽथ॒ घोरे॑भ्यो॒ घोर॒घोर॑तरेभ्यः ।

स॒र्वे॑तः॒ सर्व॑ शर्वे॑भ्यो॒ नम॑स्ते अस्तु रु॒द्र रू॒पेभ्यः ॥

कालाभ्र भ्रमराज्ज नद्युतिनिभं व्यावृत्त पिङ्गेक्षणं
कर्णोद्भासित भोगि मस्तक मणिं प्रोद्भिन्न दंष्ट्राङ्कुरम् ।
सर्प प्रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण सञ्चारगं
वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य कुटिल भूभङ्गरौद्रं मुखम्

सर्पप् रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण ताशेखरं

वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य दक्षिण वदनं चाथर्वनादोदयम् ॥

ओं इं छं जं झं जं नं । ईं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं मं - दक्षिण मुखाय नमः ॥

सद्योजा॒तं प्र॑पद्या॒मि स॒द्योजा॒ताय॒ वै नमो॑ नमः ।

भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥

प्रालेयाचल चन्द्र कुन्द धवलं गोक्षीर फेन प्रभं
भस्माभ् यक्त मनङ्ग देह दहन ज्वाला वली लोचनम् ।
ब्रह्मेन्द्रादि मरुद्गणैः स्तुतिपरै रभ्यर्चितं योगि भिः
वन्देऽहं सकलं कलङ्क रहितं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम् ॥

प्रालेयाचल **मिन्दुकुन्द** धवलं गोक्षीर फेनप्रभं

भस्माभ् यंग मनंग देह दहन ज्वाला वलीलोचनम्

विष्णु ब्रह्म मरुद् गणार्चित पदं ऋग्वेद नादोदयं

ओं उं टं ठं डं ढं णं । ॐ ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं शिं - पश्चिम मुखाय नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥

गौरं कुङ्कुम पङ्किलं सुतिलकं व्यापाण्डु गण्डस्थलं
भ्रूविक्षेप कटाक्ष वीक्षण लसत् संसक्त कर्णोत्पलम् ।
स्निग्धं बिम्ब फलाधर प्रहसितं नीलाल कालङ्कृतं
वन्दे पूर्ण शशाङ्क मण्डल निभं वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

वन्दे **याजुष वेद घोष जनकं** वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

ओं एं तं थं दं घं नं । ऐं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं वां - उत्तर मुखाय नमः॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

व्यक्ता व्यक्त गुणेतरं सुविमलं षट्त्रिं शतत् त्वात्मकं
तस्मा दुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः ।
वन्दे तामस वर्जितं त्रिणयनं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मात्परं
शान्तं पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम् ॥

व्यक्ताव्यक्त निरूपितं च परमं षट्त्रिं शतत्वाधिकं

तस्मादुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः।

ओंकारादि समस्त मन्त्र जनकं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मं परं

वन्दे पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खयापि तेजोमयम्॥

ओं ओं पं फं बं भं मं । ओं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं यं - ऊर्ध्व मुखाय नमः॥

पूर्वे पशुपतिः पातु दक्षिणे पातु शंकरः।
पश्चिमे पातु विश्वेशो नीलकण्ठस्तथोत्तरे॥

ऐशान्यां पातुमां शर्वो ह्याग् नेय्यां पार्वती पतिः।
नैर्ऋत्यां पातुमां रुद्रो वायव्यां नीललोहितः॥
ऊर्ध्वे त्रिलोचनः पात् अधरायां महेश्वरः।
एताभ्यो दश दिग् भ्यस्तु सर्वतः पातु शंकरः॥

1.3 Keshadhi Padhanta nyasaha

ओं या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि ॥ शिखायै नमः ॥ (1)

Tuft

अस्मिन्महृत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ शिरसे नमः ॥ (2)

Top of Head

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ललाटाय नमः ॥ (3)

Forehead

हृगं सश् शुचि षद् वसुरन् तरिक्षसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत् ।
नृषद् वरुसद्रु तसब् यो मसदब् जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् ॥
भ्रुवोर्मध्याय नमः ॥ (4)

Middle of Eyebrows

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ नेत्राभ्यां नमः ॥ (5)

Eyes

नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः क्रात्याय च नीप्याय च ॥
कर्णाभ्यां नमः ॥ (6)

Ears

मा नंस्तोके तनये मा न् आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते ॥
नासिकायै नमः॥ (7)

Nose

अवतत्य धनुस्तवग्ं सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव ॥ मुखाय नमः॥ (8)

Face

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ कण्ठाय नमः॥ (9)

Throat

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवग्ं रुद्रा उपश्रिताः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ उपकण्ठाय नमः॥ (10)

Lower Neck

नमस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवे ।
उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥ बाहुभ्यां नमः॥ (11)

Shoulders

या ते हेतिर्मीढुष्टम् हस्ते बभूव ते धनुः ।
तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज ॥ उपबाहुभ्यां नमः॥ (12)

Elbow to Wrist

Not in challakere rendition

परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरंघायोः।
अवं स्थिरा मघवंद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥
मणिबन्धाभ्यां नमः॥ (13)

Wrists

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ हस्ताभ्यां नमः॥ (14)

Hands

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः॥ (15)

Roll Ring Fingers on Thumb of each hand

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वं भूत दमनाय
नमो मनोन्मनाय नमः ॥ तर्जनीभ्यां नमः॥ (16)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ मध्यमाभ्यां नमः॥ (17)

Roll Thumb on Middle Fingers of both Hands

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ अनामिकाभ्यां नमः॥ (18)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥
कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ (19)

Roll Thumb on Little Fingers of both Hands

Not in challakere rendition

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय
हिरण्यपतयेऽम्बिकापतये उमापतये
पशुपतये नमो नमः॥ करतल करपृष्ठाभ्यां नमः॥ (20)

Rub each palm over other, front and back

नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः । हृदयाय नमः॥ (21)

Touch Heart

नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमः ॥ पृष्ठाय नमः॥ (22)

Touch Back

नमस्तक्ष्भ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमः ॥ कक्षाभ्यां नमः॥ (21)

Armpit to Waist

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमः ॥ पार्श्वाभ्यां नमः॥ (22)

Trunk

विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाग् उत ।
अनेशनस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः ॥ जठराय नमः॥ (23)

हिरण्यगर्भः समंवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत्।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम॥
नाभ्यै नमः। (24)

मीढुष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव । परमे वृक्ष
आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान् आचर पिनाकं बिभ्रदागंहि ॥
कट्यै नमः॥ (25)

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ गुह्याय नमः॥ (26)

ये अन्त्रेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ अण्डाभ्यां नमः॥ (27)

स शिरा जातवेदाः। अक्षरं परमं पदं। वेदानां शिरं उत्तमम्।
जातवेदसे शिरसि माता ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम्॥ अपानाय नमः॥ (28)

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ॥

ऊरुभ्यां नमः॥ (29)

Thighs

एष ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनाऽवसेन परो
मूर्जवतोऽ तीह्य वतत धन्वा पिनाक हस्तः कृत्तिवासाः॥
जानुभ्यां नमः॥ (30)

Knees

सृष्टृ जित् सो मृपा बाहु शर्ध्वर्ध्व धन्वा प्रतिहिता भिरस्ता ।
बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहाऽमित्राः अपृबा धमानः॥
जङ्घाभ्यां नमः॥ (31)

Knees to Ankles

विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत्।
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ गुल्फाभ्यां नमः॥ (32)

Ankles

ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः।
तेषां सहस्रऽयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ पादाभ्यां नमः॥ (33)

Feet

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक्।
अहीगंश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः ॥ कवचाय नमः॥ (34)

Cross hands across chest touching shoulder

नमो बिल्मिने च कवचिने च नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥

उपकवचाय नमः ॥ (34)

kavacha at elbow level

नमो॑ अस्तु नील॑ग्रीवाय सहस्रा॒क्षाय॑ मी॒ढुषे॑ ।
अथो॑ ये अस्य सत्वा॑नोऽहं तेभ्योऽकर॑न्नमः ॥ तृतीय नेत्राय नमः ॥ (35)

Index/Middle/Ring at eyes/middle of eyebrows

प्रमु॑ञ्च धन्व॑न॒स्त्वमु॑भयो॒रात्रि॑यो॒ज्याम् ।
याश्च॑ ते हस्त॒ इष॑वः परा॒ ता भ॑गवो वप ॥ अस्त्राय नमः ॥ (36)

Slap index/middle of right on left palm

य ए॒ताव॑न्तश्च॒ भूयाः॑ सश्च॒ दिशो॑ रु॒द्रा वि॑तस्थिरे ।
तेषा॑ः सहस्र॒ऽयोज॑नेऽव॒धन्वा॑नि तन्मसि ॥ दिग्बन्धाय नमः ॥ (37)

Snap middle/thumb with click sound across self

ओं नमो भगवते॑ रु॒द्राय ॥

1.4 Dashanga Nyasaha

आं मूर्ध्ने॑ नमः ॥ नं नासिका॑यै नमः ॥ मों लला॑टाय नमः ॥
भं मुखा॑य नमः ॥ गं कण्ठा॑य नमः ॥ वं हृद॑याय नमः ॥
ते॑ दक्षिण हस्ताय नमः ॥ रुं वाम॑ हस्ताय नमः ॥
द्रां नाभ्यै॑ नमः ॥ यं पादा॑भ्यां नमः ॥

1.5 Panchanga nyasaha

सृद्योजातं प्रपद्यामि सृद्योजाताय वै नमो नमः ।

भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः । पादाभ्यां नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः

कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो

बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः

सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ ऊरुमध्यमाभ्यां नमः ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।

सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः

हृदयाय नमः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।

तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ मुखाय नमः ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां

ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति

ब्रह्मां शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ मूर्ध्ने नमः ॥

1.6 Hamsa gayathri stotram

अस्य श्री हंस गायत्री स्तोत्र महामन्त्रस्य । अव्यक्त पर ब्रह्म ऋषिः ।

अनुष्टुप् छन्दः । अव्यक्त गायत्री छन्दः ।

परम हंसो देवता । हंसां बीजं । हंसीं शक्तिः ।

हंसीं कीलकं । परम हंस प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

हंसां आङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।
हंसीं तर्जनीभ्यां नमः ।
हंसूं मध्यमाभ्यां नमः ।
हंसैं अनामिकाभ्यां नमः ।
हंसौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
हंसः करतलकर पृष्ठाभ्यां नमः ॥

हंसां हृदयाय नमः ।
हंसीं शिरसे स्वाहा ।
हंसूं शिखायै वषट् ।
हंसैं कवचायहम् ।
हंसौं नेत्रत्रयाय वषट् ।
हंसः अस्त्राय फट् ।

भूर्भुव॒ स्सुव॒रोमिति दिग्बन्धः ॥

1.6.1 Dhyanam

ध्यानं ।

गमा गमस्थं गमनादि शून्यं चिद्रूपदीपं तिमिरापहारम् ।
पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम् ॥
देहो देवालयः प्रोक्तो जीवो देवस्सनातनः ।
त्यजे दज्ञान निर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत् ॥

हंसो हंसः परम हंसः
हंसस् सोऽहं सोऽहं हंसः ॥

हंस हंसाय विद्महे परमहंसाय धीमही ।
तन्नो हंसः प्रचोदयात् ॥

हंस हंसेति यो ब्रूयाद् दंसो नाम सदाशिवः ।
एवं न्यास विधिं कृत्वा ततस् संपुट मारभेत् ॥

1.7 Dik Samputa Nyasaha

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।
ॐ लं । त्रातारमिन्द्रं मवितारमिन्द्रः हवे हवे सुहवः शूरमिन्द्रम् ।
हुवे नु शक्रं पुरहूत मिन्द्रगं स्वस्ति नो मघवां धात्विन्द्रः ॥

लं भर्व धिग्बागे, इन्द्राय वज्रहस्ताय देवाधिपतये, ऐरावत वाहनाय -
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
लं इन्द्राय नमः । पूर्व दिग्भागे, इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (1)

लं भूर्भुवस्सुवः इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

पूर्व दिग्भागे ललाटस्थाने इन्द्रः सुप्रीतो सुप्रसन्नो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

रं । त्वन्नो, अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्निं तमश् शोशु चानो विश्वा, द्वेषांसिप् प्रमुं मुग् घ्यस् मत् ॥

रं आग्नेय दिग्भागे, अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ,

अज वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

रं अग्नये नमः । आग्नेय दिग्भागे अग्निः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (2)

रं भूर्भुवस्सुवः अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ जवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

आग्नेय दिग्भागे नेत्रस्थाने अग्निः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

हं । सुगन्तुः पन्था मभयं कृणोतु । यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा ।

यस्मिन् नेन मभ्य षिं चन्त देवाः । तदस्य चित्रं हविषां यजाम ॥

हं दक्षिण दिग्भागे यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

हं यमाय नमः । दक्षिण दिग्भागे यमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (3)

हं भूर्भुवस्सुवः यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

दक्षिण दिग्भागे कर्णस्थाने यमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

षं । असुन्वन्त मयंजमान मिच्छस्ते नस् येत् यान् तस्करस् यान् वैषि ।

अन्य मस्म दिच्छ सातं इत्या नमो देवि-निर्ऋते तुभ्यं मस्तु ॥

षं निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षो धिपतये नर वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

षं निर्ऋतये नमः । निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतिस्सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (4)

षं भूर्भुवस्सुवः निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षोधि पतये नर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

नैऋतदिग्भागे मुखस्थाने निर्ऋतिसुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

वं । तत्वां यामि ब्रह्मणा वन्दं मानस् तदा शांस्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेंडमानो वरुणे हबोध् युरुंशः सुमान् आयुः प्रमोषीः ॥

वं पश्चिम दिग्भागे वरुणाय पाश हस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
वं वरुणाय नमः । पश्चिम दिग्भागे वरुणः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (5)

वं भूर्भुवस्सुवः वरुणाय पाशहस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

पश्चिम दिग्भागे बाहुस्थाने वरुणः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

यं । आ नो न्युद् भिंश् श्रुतिनीं भिरध् वरम् ।

सहस् रिणीं भिरुपं याहि यज्ञम् ।

वायो, अस्मिन् हविषि मादयस्व । यूयं पातस् स्वस्ति भिस् सदा नः ॥

यं वायव्य दिग्भागे वायवे सांकु शध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
यं वायवे नमः । वायव्य दिग्भागे वायुः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (6)

यं भूर्भुवस्सुवः वायवे सांकुशध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

वायव्य दिग्भागे नासिकास्थाने वायुः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

सं । वयः सो मव् वृते तवं । मनस्तु नू षुबिभ् रंतः ।

प्रजा वन्तो, अशीमहि । सं उत्तर दिग्भागे सोमाय अमृत कलश

हस्ताय नक्षत्राधिपतये, अश्व वाहनाय सांगाय सायुधाय

सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

सं सोमाय नमः । उत्तर दिग्भागे सोमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (7)

सं भूर्भुवस्सुवः- सोमाय अमृत कलश हस्ताय नक्षत्राधि पतये अश्व वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

उत्तर दिग्भागे हृद यस्थाने सोमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

शं । तमी शाँनृज् जगंतस् तस्थु षस्पतिम् धियं जिन्व मवंसे हूमहे वयम्।
पूषा नो यथा वेदसा मसंद वृधे रक्षिता पायुर दंब् शस् स्वस् तये ॥

शं ईशान दिग्भागे, ईशानाय त्रिशूल हस्ताय भूताधि पतये वृषभ वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

शं ईशानाय नमः ईशान्य दिग्भागे, ईशानः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (8)

शं भूर्भुवस्सुवः ईशानाय त्रिशूल हस्ताय विद्याधि पतये भूताधि पतये वृषभ वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ईशान दिग्भागे नाभिस्थाने ईशानः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

खं । अस्मे रुद्रा मेहना पर्व तासो वृत्र हत्ये भरं हूतौ सृजोषाः ॥

यश् शंसंते स्तुवते धारिं पृज्र इन्द्रं ज्येष्ठा, अस्माम् अंवन्तु देवाः ॥

खं ऊर्ध्व दिग्भागे ब्रह्मणे पद्महस्ताय प्रजाधिपतये हंस वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

खं ब्रह्मणे नमः । ऊर्ध्व दिग्भागे ब्रह्मा सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (9)

खं भूर्भुवस्सुवः ब्रह्मणे पद्म हस्ताय लोकाधि पतये हंस वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ऊर्ध्व दिग्भागे मूर्धस्थाने ब्रह्मा सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ह्रीं । स्योना पृथि विभवाऽ नृक्षुरा निवे शनि । यच्छां नृश् शर्म सुप्रथाः ।

ह्रीं अधो दिग्भागे विष्णवे चक्र हस्ताय लोखाधिपतये गरुड वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
ह्रीं विष्णवे नमः । अधो दिग्भागे वष्णुस्सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (10)

ह्रीं भूर्भुवस्सुवः विष्णवे चक्र हस्ताय नागाधि पतये गरुडवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

अधोदिग्भागे पादस्थाने विष्णुस्सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

1.8 Shodashanga Roudri Karanam

ॐ भूर्भुवस्सुवः । ॐ अं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

विभूरसिप् प्रवाहं णो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । शिखास्थाने रुद्राय नमः ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः । ॐ आं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

वह्निरसि हव्य वाहनो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

आं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । शिरस्थाने रुद्राय नमः ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः । ॐ इं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

श्वा त्रौंसि प्रचेता रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

इं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मूर्धस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ई। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

तुथोसि विश्व वेदा रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ईं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ उं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

उशिगं सिकुवी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (5)

उं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। भ्रूस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऊं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अंघारि रसि बंभारी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऊं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मुखस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऋं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अवस् युरसि दुवस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कण्ठस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ॠं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

शुन्ध्यू रंसि मार् जालीयो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ॠं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। बाहुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

सुम्राडंसि कृशा नू रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

पुंरि षद्योसि पवं मानो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (10)

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ एं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

प्रतक् वांसि नभस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

एं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऐं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

असं मृष् टोसि हव्य सूदो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऐं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ॐ। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ऋत धामासि सुवर् ज्योती रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ॐ ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ औं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ब्रह्मं ज्योति रसि सुवर् धामा रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

औं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अजोस् येकपाद् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (15)

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जंघास्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अः। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अहिरसि बुध् नियो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

अः ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। पादस्थाने रुद्राय नमः॥

त्व गस् थिग तैः सर्व पापैः प्रमुच्यते । सर्व भूतेष्व परा जितो भवति ।
ततो भूतप् प्रेत पिशाचब् ब्रह्मराक्ष सयक्ष यमदूत शाकिनी डाकिनी
सर्पश् श्वापद तस्करद् ज्वरा द्युपद् रवो पघाताः ।

सर्प श्वापद वृश्चिक तस्करा द्युपद्रवा द्युपघाताः।

सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु । मां रक्षन्तु ।
यजमानं सक कुटुम्बं सर्वे बक्त महाजनानाम् च रक्षन्तु ॥

यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनानाम् रक्षन्तु॥

1.9 Guhyadhi Mastakaantam Shadanganyasam

मनो ज्योतिर् जुष तामाज्यं विच् छिन्नं यज्ञः समिमंदं धातु।
बृहस्पतिं स्तनुता मिमंनो विश्वे देवा, इह मांद यन्ताम्॥ गुह्याय नमः॥

या इष्टा उषसो निमुचंश्च तास् सन्दधामि हविषां घृतेन॥ गुह्याय नमः॥

अबोध् युग् निस् समिधा जनानां प्रति धेनु मिवा यती मुषासम्।
यद्वा, इवप् प्रवया मुज्जि हांनाः प्रभा नवस् सिस् रते नाक् मच्छा॥ नाभ्यै नमः॥

अग्निर् मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या, अयम्।
अपाः रेताः सि जिन्वति । हृदयाय नमः ॥

मूर्धानं दिवो, अरतिं पृथिव्या वैश्वानर मृताय जात मग्निम्।
कविः सम्राज् मतिंथिं जनाना मासन्ना पात्रं जन यन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥

मर्माणि ते वर्माभिश्छादयामि सोमस्त्वा राजाऽमृतेनाभिऽवस्ताम्।
उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनुं मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः।

जातवेदा यदि वा पावकोऽसि। वैश्वानरो यदि वा वैद् युतोसि।
शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष्पं तिं ददं दुभ्यावं वृथ् स्व॥ शिरसे नमः॥

1.10 Atma Rakshaha

ब्रह्मात् मन् वदं सृजत। तदं कामयत। समात् मना पद् येयेति।

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै दशमः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स दशं हूतोऽभवत्। दशं हूतो ह वै ना मेषः।

तं वा, एतन् दशंहू तॄ॑ सन्तम्। दशंहोतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मुन्नात् मुन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै सप्तम॑ हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स सप्त हूतोऽभवत्। सप्त हूतो ह वै ना मृषः।
तं वा, एत॑ सप्तहू तॄ॑ सन्तम्। सप्तहोतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मुन्नात् मुन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै षष्ठ॑ हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स षड् हूतोऽभवत्। षड् हूतो ह वै नामृषः।
तं वा, एत॑ षड्हू तॄ॑ सन्तम्। षड्होतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मुन्नात् मुन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै पञ्चम॑ हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स पञ्च हूतोऽभवत्। पञ्च हूतो ह वै नामृषः।
तं वा, एत॑ पञ्चहू तॄ॑ सन्तम्। पञ्चहोतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मुन्नात् मुन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै चतुर्थ॑ हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स चतुर् हूतोऽभवत्। चतुर् हूतो ह वै नामृषः।
तं वा, एत॑ चतुर् हू तॄ॑ सन्तम्। चतुर् होतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

तमं ब्रवीत्। त्वं वै मे नेदिष्ठ॑ हूतः प्रत्यंश् श्रौषीः।
त्वयै नानाख् यातार॑ इति। तस्मान्नु हैनाहुश् चतुर् होतार॑ इत्या चक्षते।
तस्माच्च छुश् रूषुः पुत्रा णा॑ हृद् यंतमः। ने दिष्ठो हृद् यंतमः।

नेदिष्ठो ब्रह्मणो भवति। य एवं वेद॥ आत्मने नमः ।

1.11 Shiva Sankalpam

येनेदं भूतं भुवनं भविष्यत् परि-गृही तम् मृते नसर्वम्॥
येन यज्ञस् त्रायते सप्त होता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (1)

येन कर्माणिप् प्रचरन्ति धीरा यतो वाचा मनसा चारु यन्ति।
यत्सं मितं मनः संचरन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (2)

यत्सं मितं मनसं यन्तिप् प्राणि नस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

येन कर्माण्यु पसो मनीषिणो यज्ञे कुण्वन्ति विदथेषु धीराः।
यदं पूर्व्यं यक्ष मन्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (3)

यत् प्रज्ञानं मुत चेतो धृतिश्च यज् ज्योति-रन्त रमृतं प्रजासु।
यस्मान्न ऋते किञ्चन कर्मक् क्रियते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (4)

सुषा रुथि रश्वा निवयन् मनुष्यान् मेनियुते पशुभिर् वाजिनी वान्।
हृत् प्रविष् ठय् यद चरय् यविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (5)

सुषा रुथि रश्वा निवयन् मनुष्यान् मेनीयतेऽ भीशुभिर् वाजिनं इव।

हृत्प्रविष्ठं यदंजिरं जविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

यस्मिन् नृचस् साम यजूं षि यस्मिन् प्रतिष्ठा रंशना भावि भाराः।
यस् मिगश् चित्तं सर्वं मोतं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (6)

यदत्र षष्ठं त्रिशतं सुवीर्यं यज्ञस्यं गुह्यं नवना वृमाय्यं।

दशं पञ्चत् त्रिंशत् यत् परं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (7)

यज् जाग्रतो दूर मुदैतु सर्वं तत्-सुप्-तस्य-तथै वेति।
दूरंग् मं ज्योतिं षां ज्योति रेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (8)

येनेदं विश्वं जगतो बभूव ये देवापि महतो जातवेदाः।
तदेवाग् निस्र तद् वायुस् तत् सूर्यस् तदु-चन्द्र मास्तन्मे मनः
शिवसंकल्पमस्तु॥ (9)

तदेवाग्निस् तमसो ज्योति रेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

येनद् द्यौः पृथिवी चान् तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशश्च।
येनेदं जगद् ध्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (10)

ये मनो हृदं यय्ये च देवा ये दिव्या, आपो ये सूर्य रश् मिः।
ते श्रोत्रे चक्षुषी **संचरन् तन्** तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (11)

अचिन् त्यज्चा प्रमे यंचव व्यक्ता, व्यक्तं परं चयत्।
सूक्ष्मात् सूक्ष्म तरन्, ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (12)

एकां च दश च शतं च सहस्रं च युतञ्च।
नियु तंच प्रयु तञ्चार बुदञ् चन् यर् बुदंच

समुद्रश्च मध्यं चान्तश्च परार्धश्च

तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (13)

ये पञ्च पञ्चादश शतं सहस्रं मयुतं न्यर् बुदं च।
ए अग्नि चित्तेष् टकास्तां शरीरं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (14)

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं मादित्यवर्णं तमंसः परस्तात्।
यस्य योनिं परि पश्यन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (15)

यस्यैतं धीराः पुनन्ति कवयो ब्रह्माणं मेतं त्वां वृणुत मिन्दुः।
स्थावरं जङ्गमं द्यौराकाशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (16)

परात् परतरं ब्रह्म तत् परात् परतो हरिः।
यत् परात् परतोऽधीशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (17)

परात् परतरं चैव तत् पराच्चैव यत् परम्।
यत् परात् परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (18)

या वेदा दिषु-गायत्री सर्व्व व्यापी महेश्वरी।
ऋग् यजुस् सामां थर् वैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (19)

यो वै देवं महादेवं प्रयतः प्रणतश् शुचिः।

यो वै देवं महादेवं प्रणवं परमेश्वरम्।

यस्सर्वे सर्व वेदैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (20)

प्रयतः प्रणवोकारं प्रणवं पुरुषोत्तमम्।

ओंकारं प्रणवात्मानं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (21)

योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यय मीश्वरः।

अकायो निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (22)

गोभिर्जुष्टं धनैर्नह् ह्यायुषा च बलैर्नच।

प्रजयां पशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (23)

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव

बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (24)

कैलास शिखरे रम्ये शङ्करस्य शिवालये।

देवतासु तत्र मोदन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (25)

कैलास शिखरा वासं हिमवद् गिरि संस्थितं ।

नीलकण्ठं त्रिनेत्रं च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (26)

विश्व तंश् चक्षुरुत विश्व तौमुखो विश्व तौहस्त उत विश्व तंस्पात्।

सं बाहुभ्यां नमन्ति-सं-पतन् त्रैर् द्यावां पृथिवी जनयन् देव

एकस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (27)

चतुरौ वेदा नन्धीयीत सर्व शास्त्रमयं विदुः।

इतिहास पुराणानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (28)

मा नो महान्तमुत मा नो, अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम्।

मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो

रुद्र रीरिषस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (29)

मानस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो, अश्वेषु रीरिषः।

वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर् हविष्मन्तो नमसा

विधेम ते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (30)

ऋतः सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम्।

ऊर्ध्वरितं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (31)

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यंसे।

वोचेम शंतमः हृदे। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (32)

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः।

स बुध्नियां, उपमा, अस्य विष्ठास् सतश्च योनिमसंतश्च
विवस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (33)

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव।

य ईशे, अस्यद् द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (34)

य आत् मदा बलदा यस्य विश्वं उपासते प्रशिषं यस्य देवाः।

यस्य छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषां विधेम
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (35)

यो रुद्रो, अग्नौ यो, अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा

भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो, अस्तु तन्मे
मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (36)

गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम्।

ईश्वरीः सर्वभूतानां त्वामिहोपह्वये श्रियं

तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (37)

नमकं चर्मकं चैव पुरुषसूक्तं च यद् विदुः।
महादेवं च तत्तुल्यं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (38)

य इदं शिवसंकल्पं सदा ध्यायन्ति ब्राह्मणाः।
ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (39)
हृदयाय नमः।

1.12 Purusha Suktam

सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात् ।
स भूमिं विश्वतो वृत्वा । अत्यंतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ।
पुरुष एवेदग्ं सर्वम् । यद्भूतं यच्च भव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नैनातिरोहन्ति ।
एतावानस्य महिमा ।
अतो ज्यायागंश्च पूरुषः ॥ १ ॥

पादोऽस्य विश्वा भूतानि । त्रिपादस्यामृतं दिवि ।
त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः ।
पादोऽस्येहाऽऽभवात्पुनः ।
ततो विष्वङ् व्यक्रामत् ।
साशना नशने अभि । तस्माद्विराडजायत ।
विराजो अधि पूरुषः । स जातो अत्यं रिच्यत ।
पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ २ ॥

यत्पुरुषेण हविषाँ । देवा यज्ञमतन्वत ।
वसन्तो अस्यासीदाज्यम् । ग्रीष्म इध्मश्शरद्ध्रुविः ।
सुप्तास्यासन्परिधयः । त्रिः सुप्त समिधः कृताः ।
देवा यद्यज्ञं तन्वानाः ।
अबध्नन्पुरुषं पशुम् ।
तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन् ।
पुरुषं जातमग्रतः ॥ ३ ॥

तेन देवा अयजन्त । साध्या ऋषयश्च ये ।
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः । सम्भृतं पृषदाज्यम् ।
पशूस्तागश्चक्रे वायव्यान् । आरण्यान्ग्राम्याश्च ये ।
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः । ऋचः सामानि जज्ञिरे ।
छन्दागंसि जज्ञिरे तस्मात् । यजुस्तस्मादजायत ॥ ४ ॥

तस्मादश्वा अजायन्त । ये के चोभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात् । तस्माज्जाता अजावयः ।
यत्पुरुषं व्यदधुः । कृतिधा व्यकल्पयन् ।
मुखं किमस्य कौ बाहू । कावूरू पादावुच्येते ।
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत् । बाहू राजन्यः कृतः ॥ ५ ॥

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः । पद्भ्याग् शूद्रो अजायत ।
चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षोः सूर्यो अजायत ।
मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद्वायुरजायत ।
नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम् । शीष्णो द्यौः समवर्तत ।
पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् ।
तथा लोकाग् अकल्पयन् ॥ ६ ॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् ।
आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे ।
सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः ।
नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते ।
धाता पुरस्ताद्यमुं दाजुहारं ।
शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः ।
तमेवं विद्वानमृतं इह भवति ।
नान्यः पन्था अयनाय विद्यते ।
यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः ।
तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
ते ह नाकं महिमानः सचन्ते ।
यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ ७ ॥
शिरसे स्वाहा ॥

1.12.1 Uttara Narayanam

अद्भ्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च ।
विश्वकर्मणः समवर्तताधि ।
तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति ।
तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे ।
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् ।
आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ।
तमेवं विद्वानमृतं इह भवति ।
नान्यः पन्था विद्यतेयऽनाय ।
प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः ।

अजायमानो बहुधा विजायते ॥ ८ ॥

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम् ।
मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः ।
यो देवेभ्य आतपति ।
यो देवानां पुरोहितः ।
पूर्वो यो देवेभ्यो जातः ।
नमो रुचाय ब्राह्मणे ।
रुचं ब्राह्मं जनयन्तः ।
देवा अग्रे तदब्रुवन् ।
यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात् ।
तस्य देवा असन् वशे ॥ ९ ॥

ह्रींश्च ते लक्ष्मीश्च पतन्यौ ।
अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपम् ।
अश्विनौ व्यात्तम् । इष्टं मनिषाण ।
अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥ १० ॥
शिकायै वषट् ॥

1.13 Aprathiratham

आशुः शिशांनो वृषभो न युध्मो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् ।
संक्रन्दं नोऽ निमिष एकवीरः शतं सेनां, अजयत् साकमिन्द्रः ॥ (1)

संक्रन्दं नेना निमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश् च्यवनेन धृष्णुना ।
तदिन्द्रेण जयत्-तथ् संहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णां ॥ (2)

स इषु हस् तैःसनिं षड्भिर् वशी सग् स्रष्टा सयुध इन्द्रो गुणेन।
सः सृष्ट जिह्मो मपा बाहु श्रुध्वर्ध्व धन्वा, प्रतिहिता भिरस्तां॥ (3)

बृहस्पते परि दीया रथेन रक्षोहाऽ मित्राऽ अपबा धमानः।
प्रभज् जन्थ सेनाः प्रमृणो युधा जयन् नस्माकं मेध्य विता रथानाम्॥ (4)

गोत्रभिदं गोविदं वज्रबाहुं जयन्त मज्मं प्रमृणन्त मोजसा।
इमं संजाता, अनु वीरयध्व मिन्द्रः सखायोऽ नुसं रंभध्वम्॥ (5)

बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान्, वाजी सहमान उग्रः।
अभिवीरो, अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित्॥ (6)

अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽ दायो वीरः शतमन्यु रिन्द्रः।
दुश् च्यवनः पृतना षाड युध्वोऽ स्माकः सेना, अवतु प्र युथ्सु॥ (7)

इन्द्र आसां नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः।
देवसेनानां मभिभज्ज तीनां जयन्तीनां मरुतो यन् त्वग्ने॥ (8)

इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुताः शर्ध्व उग्रम्।
महामनसां भुवनच्य वानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात्॥ (9)

अस्माक मिन्द्रः समृते षुध्व वजेष्व वस्मा कंया, इषवस्ता जयन्तु।
अस्माकं वीरा, उत्तरे भवन्त वस्मानु देवा, अवता हवेषु॥ (10)

उद् धर्षय मघवन् नायुधान् युथ्सत्वंनां मामकानां महाः सि।

उद् वृत् रहन् वाजिनां वाजिनान् युद्रथानां जयतामेतु घोषः॥ (11)

उप प्रेतु जयता नरः स्थिरा वः सन्तु बाहवः।
इन्द्रो वः शर्म यच् छत्वना धृष्याय थाऽसंथ। (12)

अवसृष्टा परां पतु शरंव्ये, ब्रह्मसः शिता।
गच्छा मित्रान् प्रविंशु मैषां कं चनोच् छिषः॥ (13)

मर्माणि ते वर्माभिश् छादयामि सोमस्त्वा राजामृते नाभिऽ वस्तां।
उरोर् वरीयो वरिवस्ते, अस्तु जयन् तत्त्वा-मनुं मदन्तु देवाः॥ (14)

यत्र बाणाः सम्पतन्ति कुमारा विंशिखा, इव।
इन्द्रो नस्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु। (15)

असुरा नजयन् तदप् प्रतिरथस्या,
प्रतिर थृत्वं यदप् प्रतिरथन् द्विती योहो तान्वाहां
प्रत्ये वते नयजं मानो भ्रातृव्यां जयत्यथो,
अनं भिजितमे वाभिजयति दशर्चं भवति दशाक्षरा
विराड् विराजे मौ लोकौ विधृता वनयोर् लोकयोर् विधृत्या,
अथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज् येवान् नाद्ये प्रतिं तिष्ठत्य संदिववा,
अन्तरिक्ष मन्तरिक्ष मिवाग्नीं ध्रुमाग्नीं ध्ने
कवचाय हुं

1.14 Prathipurusha mithyunuvakaha

प्रति पूरुष मेकं कपालान् निर्व पत्येक मतिरिक्
तयावन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कमकरं
पशूनाः शर्माऽसि शर्म यजमानस्य शर्म मे
यच्छैक एव रुद्रो नद् वितीयाय तस्थ
आखुस्ते रुद्र पशुस्तं जुषस्वैष ते रुद्र
भागः सहस् वस्त्राऽम् बिकया तं जुषस्व
भेषजं गवेऽश्वाय पुरुषाय भे षजमथो,
अस्मभ्यं भे षजः सुभेष जयथाऽ संति।

सुगं मेषाय मेष्या, अवांम्ब रुद्रमंदि मह्यं देवं त्र्यंबकम्।
यथा नः श्रेयं सःकरद् यथा नो
वस्यं सःकरद्यथा नः पशुमतः करद्यथा नोव व्यव साययात्॥

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिपुष्टिवर्धनम्।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमाऽमृतात्।

एषते रुद्रभागस्तं जुषस्व तेनाऽवसेन
परो मूजवतो तीह्यवन्त त धन्वा पिनाकहस्तः कृत्तिवासाः
प्रति पूरुष मेकं कपा लान् निर्वपति।
जाता, एव प्रजारुद्रान् निरवन्दयते। एकमतिरिक्तम्।
जनिष्य माणा एव प्रजारुद्रान् निरवन्दयते।
एकं कपाला भवन्ति। एक धैवरुद्रन् निरवन्दयते।
नाभि धारयति। यदभि धारयेत्।
अन्तरव चारिणः रुद्रं कुर्यात्।
एकोल् मुकेनयन्ति। (1)

तद्धि रुद्रस्यं भागु धेयम्।
इमां दिशंयन्ति। एषावै रुद्रस्यदिक्।
स्वायां मेवदिशि रुद्रन् निरवंदयते।
रुद्रोवा, अपशुकाया, आहुत्यै नातिष्ठत।
असौते पशुरिति निर्दि शेद्यं द्विष्यात्।
यमेवद् वेष्टि। तमस्मै पशुं निर्दि शति।
यदि नद् विष्यात्। आखुस्ते पशुरिति ब्रूयात्। (2)

नग्राम्यान् पशून्, हिनस्ति।
नारुण्यान्। चतुष्पथे जुहोति।
एषवा, अग्नीनां पड्वीं शोनामं। अग्निवत् येवजुहोति।
मध्यमेनं पूर्णेनं जुहोति, स्रुग् घ्येषा।
अथोखलुं। अन्तमे नैवहो त्व्यम्।
अन्तत एवरुद्रन् निर वंदयते। (3)

एषतेरुद्रभागः सहस् वस्राऽम्बिक येत्याह।
शरद्वा, अस्याम् बिकास् वसां।
तयावा, एषहिंनस्ति।
यग्ं हिनस्ति। तयै वैनग्ं सहशमयति।
भेषजंगव इत्याह। यावन्त एव ग्राम्याः पशवः।
तेभ्यो भेषजंकरोति। अवांम्ब रुद्रमंदि महीत्याह।
आशिषं मेवै तामा शास्ते। (4)

त्र्यंबकं यजामह इत्याह।
मृत्योर्मुक्षीयमाऽमृता दिति वावै तदाह। उत्किरन्ति।

भगंस्यलीफ् सन्ते। मूर्ते कृत्वाऽऽ संजन्ति।
यथा जनय्यतेऽ वसंकरोति। तादृ गेवतत्।
एषते रुद्र भाग इत्याह निरवन्त्यै। अप्रती क्षमायन्ति।
अपःपरिषिञ्चति।
रुद्रस् यान् तर् हित्यै । प्रवा, एतेऽस्माल्लोकाच् च्यवन्ते।
येत्र्यम्ब कैश्चरन्ति। आदित्यं चरुं पुनरेत् युनिर्वपति।
इयंवा, अदितिः। अस्यामेव प्रति तिष्ठन्ति॥ (5)

विभ्राड् बृहत् पिबतु सोम्यं
मध्वायुर् दधद् यज्ञपता वविहृतम्।
वातंजू तोयो अंभि रक्षं तित्मनां
प्रजाः पुंपोष पुरुधा विराजति॥

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

1.15 Tvamagne Rudro Anuvakaha

त्वमऽग्ने रुद्रो, असुरो महो दिवस् त्वग्ं शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे।
त्वं वातै ररुणैर् यासि शङ्खु यस्त्वं पूषा विधृतः पांसि नुत्मनां॥

आ वो राजां नमध् वरस्यं रुद्रग्ं होतारग्ं सत्य यज्ञग्ं रोदस् योः।
अग्निं पुरा तंन यित्नो रचित् ताद् धिरण्य रूप मवसे कृणुध्वम्॥

अग्निर् होता निषंसा दा यजीय् यानु पस्थे मातुः सुरभावुं लोके।
युवां कविः पुंरुनिष्ठ ऋतावां धर्ता कृष्टी नामुत मध्यं इद्धः।

साध्वी मंकर् देववीं तिन्नो, अद्य यज्ञस्यं जिह्वामं विदाम् गुह्याम्
स आयुराऽगात् सुरभिर्वसानो भद्रामंकर् देवहं तिन्नो, अद्य॥

अक्रन्द दग्निः स्तन यन्नि वृद्धौः क्षामा रेरिहद् वीरुधः समजन्।
सद्यो जज्ञानो विही मिद्धो, अख्य दारो दंसी भानुनां भात्यन्तः॥

त्वे वसूनि पुर्वणी कहोतर् दोषा वस्तो रेरिरे यज्ञियांसः।
क्षामे वविश्वा भुवनानि यस् मिन्थ् सः सौ भंगानि दधिरे पांवके॥

तुभ्यं ता, अङ्गिरस्तम् विश्वाः सुक् क्षितयः पृथक्।
अग्ने कामाय येमिरे॥

अश्याम् तंकामं मग्ने तवोत् यश्यामं रयिः रयिवः सुवीरम्
अश्याम् वाजंमभि वाजयन् तोऽश्यामद् द्युम्न मज राजरन्ते॥

श्रेष्ठंय विष्ठ भार ताऽग्ने द्युमन्त माभर।
वसो पुरुस् पृहः रयिम्॥

सश्विं तानस् तन्यतू रोच नस्था, अजरेभिर् नानंदद् भिर् यविष्ठः।
यः पांवकः पुरुतमः पुरुणि पृथून् यग्नि रनुयाति भर्वन्॥

आयुंष्टे विश्वतो दध द्य मग्निर् वरेण्यः।
पुनस्ते प्राण आऽयन्ति परा यक्ष्मः सुवामि ते॥

आयुर्दा, अग्ने हविषो जुषाणो घृत प्रतीको घृतयो निरेधि।
घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेवं पुत्रमभि रक्ष तादिमम्॥

तस्मै ते प्रतिहर्यते जातवेदो विचर्षणे।
अग्ने जनामि सुष्टु तिम्॥

दिवस्परिं प्रथमं जज्ञे, अग्नि रस्मद् द्वितीयं परिं जातवेदाः।
तृतीयं मप्सु नृमणा, अजंस्र मिन्धान एनं जरते स्वाधीः॥

शुचिः पावक वन्द्योऽग्ने बृहद् विरोचसे।
त्वं घृते भिराहुतः॥

दृशानो रुक्म उर्व्याव् यद् यौद् दुर्मर् ष मायुः श्रिये रुचानः।
अग्नि रमृतौ, अभवद् वयोभिः यदे नृद्यौर जनयत् सुरेताः॥

आ यदिषे नृपतिं तेज आनट् शुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीके।
अग्निः शर्ध मनवद्यं युवानग् स्वा धियं जनयत् सूदयच्च ॥

सते जीयसा मनसा त्वोत उत शिक्षस्-वप्-प्रत्-यस्य शिक्षोः।
अग्ने रायो नृतं मस्य प्रभूतौ भूयाम ते सुष्टुत यश्च वस्वः।

अग्ने सहन्त माभर द्युम्-नस्य प्रासहां रयिम्।
विश्वा यश् चर्षणी रभ्यासा वाजेषु सासहन्त्।

तमग्ने पृतनासहं रयिं सहस्व आ भर।
त्वं हि सत्यो, अद्भुतो दाता वाजस्य गोमंतः॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमं पृष्ठाय वेधसे।

स्तोमैर् विधे माऽग् नये॥

व॒द्मा हि सू॒नो, अ॒स्य॑द् म॒सद् वां च॒क्रे, अ॒ग्नि॒र् ज॒नु षाऽज् मान्न॑म्।
स॒त्वन्न॑ ऊ॒र् ज॒सन् ऊ॒र्जं॑ धा॒ राजे॑ व॒जे र॒वृके॑ क्षे॒ष् य॒न्तः॥

अ॒ग्न् आ॒यूः॑ षि प॒वस् आ॒सु वो॒र् ज॒मिषं॑ च नः।
आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छु ना॑म्॥

अ॒ग्ने प॒वस् व॒स् वपां, अ॒स्मे वर्चः॑ सु॒वीर्य॑म्
दध॒त्पोषः॑ र॒यिं म॒यि॥

अ॒ग्ने पा॒वक॑ रो॒चिषां॑ म॒न्द्रयां॑ दे॒व जिह्वा॑यां।
आ दे॒वान् व॑क्षि य॒क्षि च॥

स नः॑ पा॒वक॑ दी॒दि वोऽग्ने॑ दे॒वाः इ॒हाऽऽव॑ह।
उप॑ य॒ज्ञः ह॒विश् च॑नः॥

अ॒ग्निः शुचि॑व् व्र॒त तमः॑ शुचि॒र् विप्रः॑ शुचिः॑ क॒विः।
शुचीं॑ रोच॒त आहु॑तः॥

उद॑ग्ने शुचं॑ य॒स्तव॑ शु॒क्रा, भ्राज॑न्त ई॒रते॑।
तव॑ ज्योती॒ग्ंष् य॒र्चयः॑॥

त्वम॑ग्ने रु॒द्रो अ॒सुरो॑ म॒हो दि॒वः। त्वः॑ श॒र्धो मा॑रु॒तं पृ॒क्ष ई॒शिषे॑।
त्वं वा॒तैर॒रुणै॒र्या॒सि शङ्ग॑यः। त्वं पू॒षा वि॑ध॒तः पा॑सि॒ नु त्मना॑॥

देवां देवेषु श्रयद्ध्वम्। प्रथमा द्वितीयेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वितीयास् तृतीयेषु श्रयद्ध्वम्। तृतीयाश् चतुर्थेषु श्रयद्ध्वम्।
चतुर्थाः पञ्चमेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चमाः षष्ठीषु श्रयद्ध्वम्।

षष्ठाः सप्तमेषु श्रयद्ध्वम्। सप्तमा, अष्टमेषु श्रयद्ध्वम्।
अष्टमा-नवमेषु श्रयद्ध्वम्। नवमा-दशमेषु श्रयद्ध्वम्।
दशमा, एका दशेषु श्रयद्ध्वम्। एकादशा द्वा दशेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वा दशास् त्रयो दशेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयो दशाश् चतर् दशेषु श्रयद्ध्वम्।
चतर् दशाः पञ्च दशेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्च दशाः षोडशेषु श्रयद्ध्वम्।
षोडशाः सप्त दशेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त दशा, अष्टा दशेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टादशा, एकान् नविः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नविः शा विः शेषु श्रयद्ध्वम्।
विः शा, एक विः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकविः शा द्वा विः शेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वा विः शास् त्रयोविः शेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयोविः शाश् चतर् विः शेषु श्रयद्ध्वम्।
चतर् विः शाः पञ्चविः शेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चविः शाः षड् विः शेषु श्रयद्ध्वम्।
षड् विः शाः सप्त विः शेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त विः शा, अष्टा विः शेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टा विः शा, एकान् नत्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नत्रिः शास् त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्।
त्रिः शा, एकत्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकत्रिः शा द्वा त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वात्रिः शास् त्रयस् त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्।

देवांस् त्रिरेका दशास् त्रिस् त्रयस् त्रिः शाः।
उत्तरे भवत । उत्तर वर्त् मान् उत्तर सत्वानः। यत्कांम इदं जुहोमि।
तन्मे समृद् यताम्। वयग् स्याम् पतयो रयी णाम्। भूर्भुवः स्वः स्वाहा॥

अस्त्रायफट्

1.16 Panchanga sagrucchajapeth

सृद्योजातं प्रंपद्यामि सृद्योजाताय वै नमो नमः।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम्। भवोद्धवाय नमः॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमश्श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय
नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय नमस्सर्वभूतदमनाय नमो
मनोन्मनाय नमः॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।
सर्वेतः सर्व शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि। तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥

ईशानस्सर्वविद्यानां ईश्वरस्सर्वभूतानां ब्रह्माधिपति-
रब्रह्मणोऽधिपति-रब्रह्मां शिवोमे अस्तु सदाशिवोम्॥

1.16.1 Alternate

हृग्ं सश् शुचि षद् वसुरन् तरि क्षुसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत्।
नृषद् वरसद् रुत सब् यो मसदब् जा गोजा, ऋतजा, अद्रिजा, ऋतं बृहत्॥

प्रतद् विष्णुस्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ।

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ।

तत्सं वितुर् वृणीमहे । वयं देवस्य भोजनम् ।
श्रेष्ठं सर्वं धातमं । तुरं भगस्य धीमहि ॥

विष्णुर् योनिं कल्पयतु । त्वष्टां रूपाणि पिंशतु ।
आसिं चतु प्रजापतिः । धाता गर्भं दधातु मे ॥

1.17 Ashtanga Pranamaha

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत् ।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम ॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (1)

यः प्राणतो निमिषतो महित् वैक इद्राजा जगतो बभूव ।
य ईशे, अस्यद् द्विपदश् चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम ॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (2)

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः ।
स बुध् नियां, उपमा, अस्य विष्टास् सतश्च योनि मसं तश्च विवः ॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (3)

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम् ।
पिपृतां नो-भरीं मभिः ॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (4)

उपंश् वासय पृथिवी मुतद् यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्टितं जगत्।
स दुन्दुबे स्रजू रिन्द्रेण देवैर् दूराद् दवीयो, अपंसे ध्रुशत् रून्॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (5)

अग्ने नयं सुपतां राये, अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।
युयोध् यस्मज् जुहु-राण-मेनो भूरिष् ठान्ते नमं उक्तिं विधेम॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (6)

या ते, अग्ने रुद्रिया तनूस् तयानः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा याते,
अग्नेऽ याशया रंजाशया हंराशया तनूर् वर्-षिष्ठा-गह्वरेष्-ठोग्रं वचो,
अपा वधीं त्वेषव् वचो, अपां वधीग् स्वाहा॥

या ते अग्ने रुद्रिया तनूस्तयां नः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (7)

इमं यमप् प्रस् तुर माहि सीदाङ्-गिरोभिः पितृभिः संविदानः।
आत्वा मन्त्राः कवि शस्ता वहन्-त्वेना राजन् हविषा माद यस्व॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (8)

उरसा शिरसा दृष्ट्या मनसा वचसा तथा।
पद्भ्यां कराभ्यां कर्णाभ्यां प्रणा मोष्टाङ्ग उच्यते॥

2 Laghunyasaṃ

ॐ अथात्मानं शिवात्मानं श्री रुद्ररूप-न्ध्यायेत् ॥

शुद्धस्फटिक सङ्काशं त्रिनेत्रं पञ्च वक्त्रकम् ।
गङ्गाधरं दशभुजं सर्वा भरण भूषितम् ॥

नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नाग यज्ञोप वीतिनम् ।
व्याघ्र चर्मोत् तरीयञ्च वरेण्य मभय प्रदम् ॥

कमण्डल-वक्ष सूत्राणान् धारिणं शूल पाणिनम् ।
ज्वलन्तं पिङ्ग लज्जा शिखा मुद्ग्योत धारिणम् ॥

वृष स्कन्ध समारूढं उमा देहार्थ धारिणम् ।
अमृतेनाप् लुप्तं शान्तं दिव्य भोग समन्वितम् ॥

दिग् देवता समा युक्तं सुरासुर नमस्कृतम् ।
नित्यं च शश्व तं शुद्धं ध्रुव-मक्षर-मव्ययम् ।
सर्व व्यापिन-मीशानं रुद्रं-वै विश्वरूपिणम् ।
एवं ध्यात्वा द्विजस् सम्यक् ततो यजनमारभेत् ॥

अथातो रुद्रस् नानार् चना भिषेक विधिं-व्यां क्षयास्यामः ।
आदित एव तीर्थेस् नात्वा,
उदेत्य शुचिः प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्लवासा देवाभिमुख-स्थित्वा,
आत्मनि देवता-स्थापयेत् ॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु ।

पादयोर् विष्णुस्तिष्ठतु ।
हस्तयोर् हरस्तिष्ठतु ।
बाह्वो रिन्द्रस्तिष्ठतु ।
जठरे-ऽअग्निस्तिष्ठतु ।
हृदये शिवस्तिष्ठतु ।
कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु ।
वक्त्रे सरस्वती तिष्ठतु ।
नासिकयोर्-वायुस्तिष्ठतु ।
नयनयोश्-चन्द्रा दित्यौ तिष्ठेताम् ।
कर्णयो रश्चिनौ तिष्ठेताम् ।
ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु ।
मूर्ध्-न्यादित्-यास्तिष्ठन्तु ।
शिरसि महादेवस्तिष्ठतु ।
शिखायां-वाँमदेवास्तिष्ठतु ।
पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु ।
पुरतश्-शूली तिष्ठतु ।
पार्श् वयोश् शिवा शङ्करौ तिष्ठेताम् ।
सर्वतो वायुस्तिष्ठतु ।
ततो बहिस् सर्वतो-ऽग्निर् ज्वाला माला-परि वृतस्तिष्ठतु ।
सर्वेष् वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानन्-तिष्ठन्तु ।
मागं रक्षन्तु ।

अग्निर्मे वाचि श्रितः । वाघृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
वायुर्मे प्राणे श्रितः । प्राणो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः । चक्षुर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
चन्द्रमा मे मनसि श्रितः । मनो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः । श्रोत्रगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
आपो मे रेतसि श्रिताः । रेतो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पृथिवी मे शरीरे श्रिता । शरीरगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
ओषधि वनस्पतयो मे लोमसु श्रिताः । लोमानि हृदये । हृदय-म्मयि ।
अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
इन्द्रो मे बले श्रितः । बलगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पर्जन्यो मे मूर्धनि श्रितः । मूर्धा हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
ईशानो मे मन्यौ श्रितः । मन्युर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
आत्मा मं आत्मनि श्रितः । आत्मा हृदये । हृदय-म्मयि ।
अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पुनर्म आत्मा पुनरा युरागात् । पुनः प्राणः पुनरा कूतमागात् ।
वैश्वा नरो रश्मिभिर् वा वृधानः ।
अन्तस् तिष् ठत्व मृतस्य गोपाः ॥

अस्य श्री रुद्राध्याय प्रश्न महामन्त्रस्य,
अघोर ऋषिः,
अनुष्टु-च्छन्दः,
सङ्कर्षण मूर्ति स्वरूपो यो-ऽसावादित्यः परमपुरुष-स्स एष रुद्रो देवता ।
नमश् शिवायेति बीजम् ।
शिवत रायेति शक्तिः ।
महा देवा येति कीलकम् ।
श्री साम्ब सदाशिव प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्या-न्नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने तर्जनीभ्या-न्नमः ।
चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्या-न्नमः ।

निरूढ पशुबन्धात्मने अनामिकाभ्या-न्नमः ।
ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्या-न्नमः ।
सर्वक्रत्वात्मने करतल करपृष्ठाभ्या-न्नमः ॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने शिरसे स्वाहा ।
चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट् ।
निरूढ पशुबन्धात्मने कवचाय हुम् ।
ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।
सर्वक्रत्वात्मने अस्त्रायफट् । भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

ध्यानं

आपाताल-नभस्स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्ड-माविस्फुरत्-
ज्योति-स्स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः ।
अस्तोकाप्लुत-मेक-मीश-मनिशं रुद्रानु-वाकाञ्जपन्
ध्याये-दीप्सित-सिद्धये ध्रुवपदं-विँप्रो-ऽभिषिञ्चे-च्चिवम् ॥

ब्रह्माण्ड व्याप्तदेहा भसित हिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः
कण्ठे कालाः कपर्दाः कलित-शशिकला-श्वण्ड कोदण्ड हस्ताः ।
त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवा-शशाम्भवा मूर्तिभेदाः
रुद्रा-श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटितविभवा नः प्रयच्चन्तु सौख्यम् ॥

ओ-ङ्गणानां-न्त्वा गुणपतिगं हवामहे कृवि-ङ्कवीनामुपमश्रवस्तमम् ।
ज्येष्ठराज-म्ब्रह्मणा-म्ब्रह्मणस्पद आ नः शृण्वन्नृतिभिस्सीद सादनम् ॥
महागणपतये नमः ॥

श-ञ्च मे मयंश्च मे प्रिय-ञ्च मे-ऽनुकामश्च
मे कामंश्च मे सौमनसश्च मे भद्र-ञ्च मे
श्रेयंश्च मे वस्यंश्च मे यशंश्च मे भगंश्च मे
द्रविण-ञ्च मे युन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमंश्च मे
धृतिंश्च मे विश्वं-ञ्च मे महंश्च मे संविच्च मे
ज्ञात्रं-ञ्च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं-ञ्च मे
लयश्च मे ऋत-ञ्च मे-ऽमृतं-ञ्च मे-ऽयक्ष्म-ञ्च
मे-ऽनामयच्च मे जीवातुंश्च मे दीर्घायुत्व-ञ्च
मे-ऽनमित्र-ञ्च मे-ऽभयं-ञ्च मे सुग-ञ्च मे
शयन-ञ्च मे सूषा च मे सुदिनं-ञ्च मे ॥

ॐ शान्ति-शान्ति-शान्तिः ॥

3 श्री रुद्रप्रश्नः - नमकप्रश्नः

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

3.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोतु इषंवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।

या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।
शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय ।

या ते॑ रु॒द्र शि॒वा त॒नूरघो॒राऽपा॑पकाशिनी ।
तया॑ नस्त॒नुवा॒ शन्त॑मया॒ गिरि॑शन्ता॒भिचा॑कशीहि ।

यामिषुं॑ गिरिशन्त॒ हस्ते॑ बिभृ॒र्ष्यस्त॑वे ।
शि॒वां गिरि॑त्र तां कु॒रु मा हि॑गं॒सीः पुरु॑षं जगत् ।

शिवे॒न वच॑सा त्वा॒ गिरि॑शाच्छा॑वदामसि ।
यथा॑ नः॒ सर्व॑मिज्जग॑दय॒क्ष्मगं॑ सुमना॒ अस॑त् ।

अध्य॑वोचदधिव॒क्ता प्र॑थ॒मो दै॒व्यो भि॑षक् ।
अही॑गं॒श्च सर्वा॑ञ्ज॒म्भय॑न्त्सर्वा॑श्च यातुधा॒न्यः ।

अ॒सौ यस्ता॒म्रो अ॑रु॒ण उ॒त ब॒भ्रुः सु॑म॒ङ्गलः॑ ।
ये चे॒मागं॑ रु॒द्रा अ॒भितो॑ दि॒क्षु श्रि॑ताः
स॒हस्र॑शोऽवै॒षागं॑ हे॒ड ई॑महे ।

अ॒सौ यो॑ऽव॒सर्प॑ति॒ नील॑ग्रीवो॒ विलो॑हितः ।
उ॒तैनं॑ गो॒पा अ॑दृ॒श्नदृ॑शन्नुदहा॒र्यः ।

उ॒तैनं॑ वि॒श्वां भू॒तानि॑ स दृ॒ष्टो मृ॑डयाति नः ।
नमो॑ अस्तु॒ नील॑ग्रीवाय स॒हस्रा॑क्षाय॒ मी॒ढुषे॑ ।

अथो॒ ये अ॑स्य॒ सत्त्वा॑नोऽहं॒ तेभ्यो॑ऽकर॒न्नमः॑ ।
प्रमु॑ञ्च॒ धन्व॑न॒स्त्वमु॒भयो॒रार्त्नियो॑ज्याम् ।

याश्च॑ ते॒ हस्त॑ इषे॒वः परा॑ ता भ॑गवो वप ।

अ॒व॒त॒त्य॒ ध॒नु॒स्त॒व॒ग्ं स॒ह॒स्रा॒क्ष॒ श॒ते॒षु॒धे ।

नि॒शी॒र्यं श॒ल्या॒नां॒ मु॒खां शि॒वो नः॑ सु॒म॒नां भ॒व ।
वि॒ज्यं ध॒नुः क॒प॒र्दि॒नो वि॒शं॒ल्यो बा॒ण॒वा॒ग्ं उ॒त ।

अ॒ने॒श॒न्न॒स्ये॒ष॒व आ॒भुर॑स्य नि॒ष॒ङ्ग॒थिः ।
या ते॑ हे॒ति॒र्मी॒ढु॒ष्ट॒म् ह॒स्ते ब॒भू॒वं ते॒ ध॒नुः ।

तया॑ऽस्मा॒न् वि॒श्व॒त॒स्त्व॒म॒य॒क्ष॒मया॑ परि॒ब॒भु॒ज ।
नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒याना॑त॒ताय॑ धृ॒ष्ण॒वे ।

उ॒भा॒भ्या॑मु॒त ते॒ नमो॑ बा॒हु॒भ्यां तव॑ ध॒न्व॒ने ।
परि॑ते॒ ध॒न्व॒नो हे॒ति॒र॒स्मान् वृ॑ण॒क्तु वि॒श्व॒तः ।

अथो॒ य इ॑षु॒धि॒स्त॒वा॒रे अ॒स्मन्नि॒धेहि॑ तम् ॥

नम॑स्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय
त्र्यम्ब॒काय॑ त्रिपुरान्त॒काय॑ त्रिका॒ग्नि॒का॒लाय॑
का॒ला॒ग्नि॒रु॒द्राय॑ नीलक॒ण्ठाय॑ मृ॒त्यु॒ज्ज॒याय॑
सर्वेश्व॒राय॑ सदाशि॒वाय॑ श्रीमन्महादेवाय॒ नमः॑ ॥ १ ॥

3.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

नमो॒ हिर॑ण्यबा॒हवे॑ सेना॒न्ये दि॒शां च॒ पत॑ये॒ नमो॑_१
नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो ह॒रि॑केशे॒भ्यः प॒शूनां॑ पत॑ये॒ नमो॑_२
नमः॑ स॒स्पि॒ज्ज॒राय॑ त्विषी॑मते पथी॒नां पत॑ये॒ नमो॑_३

नमो॑ ब॒भ्लुशाय॑ वि॒व्या॒धिनेऽन्ना॑नां पत॑ये नमो॑₄
नमो॑ हरि॑केशायोपवी॒तिने॑ पु॒ष्टानां॑ पत॑ये नमो॑₅
नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै जग॑तां पत॑ये नमो॑₆
नमो॑ रु॒द्राया॑तता॒विने॑ क्षे॒त्राणां॑ पत॑ये नमो॑₇
नमः॑ सू॒ताया॑ह॒न्त्याय॑ वना॑नां पत॑ये नमो॑₈
नमो॑ रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये वृ॒क्षाणां॑ पत॑ये नमो॑₉
नमो॑ म॒न्त्रिणे॑ वाणि॒जाय॑ कक्षा॑णां पत॑ये नमो॑₁₀
नमो॑ भुव॑न्तये॒ वारि॑वस्कृ॒तायौष॑धीनां पत॑ये नमो॑₁₁
नम॑ उ॒च्चैर्घोषा॑याक्र॒न्दय॑ते पत्नी॑नां पत॑ये नमो॑₁₂
नमः॑ कृ॒त्स्नवी॑ताय॒ धाव॑न्ते सत्त्वं॑नां पत॑ये नमः॑₁₃ ॥2॥

3.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

नमः॑ सह॑मानाय नि॒व्या॒धिनं॑ आ॒व्या॒धिनी॑नां पत॑ये नमो॑₁
नमः॑ ककु॑भाय॒ निष॑ङ्गि॒णे स्ते॑नानां पत॑ये नमो॑₂
नमो॑ निष॑ङ्गि॒ण इषु॑धि॒मते॑ तस्क॑राणां पत॑ये नमो॑₃
नमो॑ वज्र॑न्ते परि॒वज्र॑न्ते स्तायू॑नां पत॑ये नमो॑₄
नमो॑ नि॒चेर॑वे॒ परि॒च॒राया॑र॒ण्यानां॑ पत॑ये नमो॑₅
नमः॑ सृ॒कावि॑भ्यो जि॒घागं॑सद्भ्यो मु॒ष्ण॒तां पत॑ये नमो॑₆
नमो॑ऽसि॒मद्भ्यो॑ नक्त॒ज्वर॑द्भ्यः प्र॒कृन्ता॑नां पत॑ये नमो॑₇
नम॑ उ॒ष्णी॒षिणे॑ गि॒रि॒च॒राय॑ कुलु॒ज्चानां॑ पत॑ये नमो॑₈
नम॑ इषु॑मद्भ्यो धन्वा॒विभ्य॑श्च वो॒ नमो॑₉
नम॑ आ॒तन्वा॒नेभ्यः॑ प्र॒ति॒द॒धाने॑भ्यश्च वो॒ नमो॑₁₀
नम॑ आ॒यच्छ॑द्भ्यो वि॒सृज॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑₁₁
नमो॑ ऽस्य॑द्भ्यो वि॒ध्यं॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑₁₂
नम॑ आसी॑नेभ्यः शया॑नेभ्यश्च वो॒ नमो॑₁₃

नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो¹⁴
नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो¹⁵
नमः सुभाभ्यः सुभापतिभ्यश्च वो नमो¹⁶
नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः¹⁷ ॥ 3 ॥

3.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

नम आख्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो¹
नम उगणाभ्यस्तृगंहतीभ्यश्च वो नमो²
नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो³
नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो⁴
नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमो⁵
नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो⁶
नमो महद्भ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो⁷
नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो⁸
नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो⁹
नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो¹⁰
नमः, क्षत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो¹¹
नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो¹²
नमः कुलालेभ्यः कुमरिभ्यश्च वो नमो¹³
नमः पुज्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो¹⁴
नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो¹⁵
नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो¹⁶
नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः¹⁷ ॥ 4 ॥

3.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

नमो॑ भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च॒₁
नमः॑ श॒र्वाय॑ च पशु॒पत॑ये च॒₂
नमो॑ नील॒ग्रीवाय॑ च शि॒ति॒कण्ठा॑य च॒₃
नमः॑ क॒पर्दि॑ने च॒ व्यु॑प्त॒केशा॑य च॒₄
नमः॑ स॒हस्रा॑क्षाय॑ च श॒तध॑न्वने च॒₅
नमो॑ गि॒रि॒शाय॑ च शि॒पि॒वि॒ष्टाय॑ च॒₆
नमो॑ मी॒ढुष्ट॑माय॒ चेषु॑मते च॒₇
नमो॑ ह्र॒स्वाय॑ च वा॒म॒नाय॑ च॒₈
नमो॑ बृ॒हते॑ च॒ वर्षी॑यसे च॒₉
नमो॑ वृ॒द्धाय॑ च सं॒वृ॒ध्व॑ने च॒₁₀
नमो॑ अ॒ग्रि॒याय॑ च प्र॒थ॒माय॑ च॒₁₁
नम॑ आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च॒₁₂
नमः॑ शी॒घ्रि॒याय॑ च॒ शी॒भ्या॑य च॒₁₃
नम॑ ऊ॒र्म्या॑य चावस्व॒न्या॑य च॒₁₄
नमः॑ स्रो॒त॒स्या॑य च॒ द्वी॒प्या॑य च॒₁₅ ॥ 5 ॥

3.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च॒₁
नमः॑ पू॒र्वजा॑य चाप॒रजा॑य च॒₂
नमो॑ म॒ध्य॒माय॑ चाप॒ग॒ल्भाय॑ च॒₃
नमो॑ जघ॒न्या॑य च॒ बु॒ध्नि॑याय च॒₄
नमः॑ सो॒भ्या॑य च प्र॒ति॒स॒र्या॑य च॒₅
नमो॑ या॒म्या॑य च॒ क्षे॒म्या॑य च॒₆
नम॑ उ॒र्व॒र्या॑य च॒ ख॒ल्या॑य च॒₇

नमः श्लोक्याय चाऽवसान्याय च८
नमो वन्याय च कक्ष्याय च९
नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च१०
नम आशुषेणाय चाशुरंथाय च११
नमः शूराय चावभिन्दते च१२
नमो वर्मिणे च वरूथिने च१३
नमो बिल्मिने च कवचिने च१४
नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च१५ ॥ 6 ॥

3.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च१
नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च२
नमो दूताय च प्रहिताय च३
नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च४
नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च५
नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च६
नमः स्रुत्याय च पथ्याय च७
नमः काट्याय च नीप्याय च८
नमः सूद्याय च सरस्याय च९
नमो नाद्याय च वैशन्ताय च१०
नमः कूप्याय चावट्याय च११
नमो वर्षाय चावर्षाय च१२
नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च१३
नम ईध्रियाय चातप्याय च१४
नमो वात्याय च रेष्मियाय च१५

नमो॑ वास्त॒व्याय॑ च वास्तु॑ पायं च₁₆ ॥ 7 ॥

3.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

नमः॑ सोमा॑य च रु॒द्राय॑ च॒₁
नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च॒₂
नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च पशु॑पत॒ये च॒₃
नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च॒₄
नमो॑ अ॒ग्रेव॒धाय॑ च दू॒रेव॒धाय॑ च॒₅
नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ हनी॑यसे च॒₆
नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ हरि॑केशेभ्यो॒₇
नम॑स्ता॒राय॒ नम॑श्श॒म्भवे॑ च मयो॒भवे॑ च॒₈
नमः॑ शङ्क॒राय॑ च मयस्क॒राय॑ च॒₉
नमः॑ शि॒वाय॑ च शि॒वत॑राय च॒₁₀
नम॑स्ती॒र्थाय॑ च कू॒ल्याय॑ च॒₁₁
नमः॑ पा॒र्याय॑ चावा॒र्याय॑ च॒₁₂
नमः॑ प्र॒तर॑णाय चो॒त्तर॑णाय च॒₁₃
नम॑ आता॒र्याय॑ चाला॒द्याय॑ च॒₁₄
नमः॑ श॒ष्प्याय॑ च॒ फे॒न्याय॑ च॒₁₅
नमः॑ सि॒कृ॒त्याय॑ च प्रवा॒ह्याय॑ च₁₆ ॥ 8 ॥

3.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च प्रप॒थ्याय॑ च॒₁
नमः॑ कि॒गं॒शि॒लाय॑ च॒ क्षय॑णाय च॒₂
नमः॑ कप॒र्दि॒ने च॒ पुल॒स्तये॑ च॒₃

नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च⁴
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च⁵
नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च⁶
नमो हृदय्याय च निवेष्याय च⁷
नमः पागं सव्याय च रजस्याय च⁸
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च⁹
नमो लोप्याय चोलप्याय च¹⁰
नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च¹¹
नमः पुण्याय च पर्णशृङ्गाय च¹²
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च¹³
नम आखिवदते च प्रखिवदते च¹⁴
नमो वः किरिकेभ्यो देवानागूं हृदयेभ्यो¹⁵
नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो¹⁶
नम आनिर् : 17॥9॥

3.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भेर्माऽरो
मो एषां किञ्चनाममत् ।

या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहंभेषजी ।
शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ।

इमागं रुद्राय तवसे कपर्दिने
क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतिम् ।

यथा नः शमसंद्विपदे चतुष्पदे
विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् ।

मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि
क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते ।
यच्छं च योश्च मनुरायजे
पिता तदश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ ।

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं
मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं
प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ।

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो
नमसा विधेम ते ।

आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय
सुम्नमस्मे ते अस्तु ।
रक्षां च नो अधिं च देव ब्रूह्यधां च नः
शर्म यच्छ द्विबर्हिः ।

स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगन्न
भीममुपहत्नुमुग्रम् ।
मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते

अ॒स्मन्नि॒वंप॑न्तु से॒नाः ।

परि॑णो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिर्वृ॑णक्तु परि॑ त्वे॒षस्य॑
दुर्म॑ति रंघा॒योः ।

अ॒वं स्थि॑रा म॒घव॑द्भ्यस्तनुष्व॒ मीढ्॑वंस्तो॒काय॑
तन॑याय मृडय ।

मीढु॑ष्टम् शिव॑तम शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव ।
प॒रमे॑ वृ॒क्ष आ॒युध॑न्नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं वसा॑न्
आच॑र॒ पिना॑कं बिभ्र॒दागं॑हि ।

वि॒कि॑रिद् विलो॑हित॒ नम॑स्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते॑ स॒हस्र॑गं हे॒तयो॑न्यम॒स्मन्नि॒वंप॑न्तु ताः ।

स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑धा बा॒हुवो॑स्तव हे॒तयः॑ ।
तासा॑मीशा॒नो भगवः॑ प॒राची॑ना॒ मुखा॑ कृ॒धि ॥ 10 ॥

3.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑शो ये रु॒द्रा अधि॑ भू॒म्याम् ।
तेषा॑गं स॒हस्र॑योज॒नेऽव॑धन्वा॒नि तन्म॑सि ।

अ॒स्मिन्म॑ह॒त्यर्ण॑वे॒ऽन्तरि॑क्षे भ॒वा अधि॑ ।
नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठाः॑ श॒र्वा अ॒धः क्ष॑माच॒राः ।
नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठा॑ दि॒वगं॑ रु॒द्रा उप॑श्रिताः ।
ये वृ॒क्षेषु॑ स॒स्मिज्ज॑रा॒ नील॑ग्री॒वा विलो॑हिताः ।

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ।
ये अन्नैषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।
ये पृथां पंथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ।
ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
य एतावन्तश्च भूयागंसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ।

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
येषामन्नं वातो वरुषमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश
दक्षिणा दश
प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो
मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं
वो जम्भे दधामि ॥ 11 ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ।

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो
विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

तमुं षुहि यः स्विषुः सुधन्वा
यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य ।
यक्ष्वांमहे सौमनसाय रुद्रं
नमोभिर्देवमसुरं दुवस्य ।

अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः ।

अ॒यं मे॑ वि॒श्वभे॑षजोऽय॒ग्ं शि॒वाभि॑मर्शनः ।

ये ते॑ स॒हस्रं॑म॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॑ म॒र्त्याय॑ ह॒न्त॑वे ।
तान् यु॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॑ सर्वा॒नव॑यजामहे ।
मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ ।
ओं नमो॑ भगवते रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृ॒त्युर्मे॑ पा॒हि ॥

प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रु॒द्रो मां॑ वि॒शान्त॑कः ।
तेना॒न्नेना॑प्याय॒स्व । सदा॑शि॒वोम् ॥

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

4 ॥ श्री रुद्रप्रश्नः - चमकप्रश्नः ॥

4.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं अ॒ग्नावि॑ष्णू स॒जोषं॑से॒मा व॑र्धन्तु वा॒ गिरः॑ ।
द्यु॒म्नैर्वा॑जे॒भिरा॑गंतम् ।

वा॒जंश्च॑ मे प्र॒स॒वश्च॑ मे॒ प्र॒यंति॑श्च मे॒ प्र॒सिंति॑श्च मे
धी॒तिश्च॑ मे॒ क्र॒तुंश्च॑ मे॒ स्वरं॑श्च मे॒ श्लो॒कंश्च॑ मे
श्रा॒वश्च॑ मे॒ श्रु॒तिंश्च॑ मे॒ ज्यो॒तिंश्च॑ मे॒ सु॒वंश्च॑ मे
प्रा॒णश्च॑ मे॒ऽप्रा॒णश्च॑ मे॒ व्या॒नश्च॑ मे॒ऽसुं॑श्च मे
चि॒त्तं च॑ म॒ आ॒धी॒तं च॑ मे॒ वाक्च॑ मे॒ मनं॑श्च मे॒
चक्षुं॑श्च मे॒ श्रो॒त्रं च॑ मे॒ दक्षं॑श्च मे॒ बलं॑ च म॒
ओ॒जंश्च॑ मे॒ सहं॑श्च म॒ आयुं॑श्च मे॒ ज॒रा च॑ म॒

आ॒त्मा च॑ मे त॒नूश्च॑ मे श॒र्म च॑ मे व॒र्म च॑
मेऽङ्गा॑नि च मेऽस्थानि॑ च मे प॒रूग्ं॑षि च मे
शरी॑राणि च मे ॥ 1 ॥

4.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

ज्यैष्ठ्यं॑ च म॒ आधि॑पत्यं च मे म॒न्युश्च॑ मे
भा॒मंश्च॑ मेऽमं॑श्च मेऽम्भं॑श्च मे जे॒मा च॑ मे
महि॑मा च॑ मे वरि॒मा च॑ मे प्रथि॒मा च॑ मे
व॒र्ष्मा च॑ मे द्राघु॒या च॑ मे वृ॒द्धं च॑ मे
वृ॒द्धिश्च॑ मे स॒त्यं च॑ मे श्र॒द्धा च॑ मे जग॑च्च मे
धनं॑ च मे वशं॑श्च मे त्विषि॑श्च मे क्री॒डा च॑ मे
मोद॑श्च मे जा॒तं च॑ मे जनि॑ष्यमा॒णं च॑ मे
सू॒क्तं च॑ मे सु॒कृतं॑ च॑ मे वि॒त्तं च॑ मे
वेद्यं॑ च मे भू॒तं च॑ मे भवि॑ष्यच्च॑ मे
सु॒गं च॑ मे सु॒पथं॑ च म ऋ॒द्धं च॑ म॒
ऋ॒द्धिश्च॑ मे क्लु॒प्तं च॑ मे क्लु॒प्तिश्च॑ मे
म॒तिश्च॑ मे सु॒म॒तिश्च॑ मे ॥ 2 ॥

4.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

शं च॑ मे मयं॑श्च मे प्रि॒यं च॑ मेऽनु॒का॒मश्च॑ मे
का॒मंश्च॑ मे सौम॒न॒सश्च॑ मे भ॒द्रं च॑ मे श्रेयं॑श्च मे
वस्यं॑श्च मे यशं॑श्च मे भगं॑श्च मे द्रवि॑णं च मे
य॒न्ता च॑ मे ध॒र्ता च॑ मे क्षे॒मंश्च॑ मे धृ॒तिश्च॑ मे
विश्वं॑ च मे महं॑श्च मे संवि॑च्च॑ मे ज्ञा॒त्रं च॑ मे

सू॒श्रं मे प्र॒सू॒श्रं मे सी॒रं च मे ल॒य॒श्रं म
ऋ॒तं च मेऽमृ॒तं च मेऽय॒क्ष्मं च
मेऽना॑मयच्च मे जी॒वातु॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च
मेऽन॑मि॒त्रं च मेऽभ॑यं च मे सु॒गं च मे
शय॑नं च मे सू॒षा च मे सु॒दिनं॑ च मे ॥ 3 ॥

4.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

ऊ॒र्क्च॑ मे सू॒नृतां॑ च मे प॒य॑श्च मे र॒संश्च मे
घृ॒तं च मे म॒धुं च मे स॒ग्धि॑श्च मे स॒पी॑तिश्च मे
कृ॒षि॑श्च मे वृ॒ष्टि॑श्च मे जै॒त्रं च म॒ औ॒द्भि॑द्यं च मे
र॒यि॑श्च मे रा॒य॑श्च मे पु॒ष्टं च मे पु॒ष्टि॑श्च मे
वि॒भु च मे प्र॒भु च मे ब॒हु च मे भू॒य॑श्च मे
पू॒र्णं च मे पू॒र्णत॑रं च मेऽक्षि॑तिश्च मे
कू॒य॑वाश्च मेऽन्नं॑ च मेऽक्षु॑च्च मे व्री॒हय॑श्च मे
यवा॑श्च मे मा॒षा॑श्च मे ति॒ला॑श्च मे मु॒द्गा॑श्च मे
ख॒ल्वा॑श्च मे गो॒धूमा॑श्च मे म॒सुरा॑श्च मे
प्रि॒यङ्ग॑वश्च मेऽण॑वश्च मे श्या॒मका॑श्च मे
नी॒वारा॑श्च मे ॥ 4 ॥

4.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

अ॒श्मां च मे मृ॒त्ति॑का च मे गि॒रय॑श्च मे प॒र्वता॑श्च मे
सि॒कंता॑श्च मे वन॒स्पत॑यश्च मे हि॒र॑ण्यं च
मेऽय॑श्च मे सी॒सं च मे त्र॑पुंश्च मे श्या॒मं च मे
लो॒हं च मेऽग्नि॑श्च म॒ आप॑श्च मे वी॒रु॑धंश्च म॒

ओषंधयश्च मे कृष्टपुच्यं च मेऽकृष्टपुच्यं च मे
ग्राम्याश्च मे पुशवं आरुण्याश्च यज्ञेन कल्पन्तां
वित्तं च मे वित्तिश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे
वसुं च मे वसुतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च
मेऽर्थश्च म एमंश्च म इतिश्च मे गतिश्च मे ॥ 5 ॥

4.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमंश्च म इन्द्रश्च मे
सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे
पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे
मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे
त्वष्टां च म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च मे
विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे
मरुतंश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे
पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे
द्यौश्च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे
मूर्धा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ 6 ॥

4.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

अगुंशुश्च मे रुश्मिश्च मेऽदाभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म
उपागुंशुश्च मेऽन्तर्यामिश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे
मैत्रावरुणश्च म आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे
शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे
ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च म ऋतुग्रहाश्च

मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्च मे वैश्वदेवश्च मे
मरुत्वतीयांश्च मे माहेन्द्रश्च म आदित्यश्च मे
सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे
पात्नीवृतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ 7 ॥

4.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

इध्मश्च मे बर्हिश्च मे वेदिश्च मे धिष्णिषाश्च मे
सुचश्च मे चमसाश्च मे ग्रावाणश्च मे स्वरवश्च म
उपरवाश्च मेऽधिषवणे च मे द्रोणकलशश्च मे
वायव्यानि च मे पूतभृच्च म आधवनीयंश्च म
आग्नीध्रं च मे हविर्धानं च मे गृहाश्च मे
सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्च
मेऽवभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे ॥ 8 ॥

4.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

अग्निश्च मे घर्मश्च मेऽर्कश्च मे सूर्यश्च मे
प्राणश्च मेऽश्वमेधश्च मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे
दितिश्च मे द्यौश्च मे शक्क्वरीरङ्गुलयो दिशंश्च मे
यज्ञेन कल्पन्तामृक्च मे सामं च मे स्तोमंश्च मे
यजुंश्च मे दीक्षा च मे तपंश्च म ऋतुश्च मे
व्रतं च मेऽहोरात्रयोर्वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे च मे
यज्ञेन कल्पेताम् ॥ 9 ॥

4.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

गर्भांश्च मे वृत्साश्च मे त्र्यविंश्च मे त्र्युवी च मे
दित्युवाट् च मे दित्यौही च मे पञ्चाविंश्च मे
पञ्चावी च मे त्रिवृत्सश्च मे त्रिवृत्सा च मे
तुर्युवाट् च मे तुर्यौही च मे पष्ठुवाट् च मे
पष्ठौही च मे उक्षा च मे वृशा च मे ऋषभश्च मे
वेहच्च मेऽनुड्वाच्च मे धेनुश्च मे
आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो
यज्ञेन कल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पतां
चक्षुर्यज्ञेन कल्पताग् श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां
मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा
यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥ 10 ॥

4.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

एकां च मे तिस्रश्च मे पञ्चं च मे सप्तं च मे
नवं च मे एकादशं च मे त्रयोदशं च मे
पञ्चदशं च मे सप्तदशं च मे नवदशं च मे
एकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे
पञ्चविंशतिश्च मे सप्तविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च मे
एकत्रिंशच्च मे त्रयस्त्रिंशच्च मे चतस्रश्च
मेऽष्टौ च मे द्वादशं च मे षोडशं च मे
विंशतिश्च मे चतुर्विंशतिश्च मेऽष्टाविंशतिश्च मे
द्वात्रिंशच्च मे षट्त्रिंशच्च मे चत्वारिंशच्च मे
चतुश्चत्वारिंशच्च मेऽष्टाचत्वारिंशच्च मे वाजंश्च
प्रसवश्चापिजश्च क्रतुंश्च सुवंश्च मूर्धा च

व्यश्नियश्चान्त्यायुनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च
भुवनश्चाधिपतिश्च ॥ 11 ॥

ओं इडां देवहूर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिरुक्थामदानि
शगंसिषद्विश्वेदेवाः सूक्तवाचः पृथिवीमातुर्मा मां
हिगंसीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि
मधुं वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासगं
शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अंवन्तु
शोभायै पितरोऽनुमदन्तु ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

5 Shivopasana Mantram

निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकाय नमः ।
ऊर्ध्वाय नमः । ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः ।
हिरण्याय नमः । हिरण्यलिङ्गाय नमः ।
सुवर्णाय नमः । सुवर्णलिङ्गाय नमः ।
दिव्याय नमः । दिव्यलिङ्गाय नमः ।
भवाय नमः । भवलिङ्गाय नमः ।
शर्वाय नमः । शर्वलिङ्गाय नमः ।
शिवाय नमः । शिवलिङ्गाय नमः ।
ज्वलाय नमः । ज्वललिङ्गाय नमः ।
आत्माय नमः । आत्मलिङ्गाय नमः ।
परमाय नमः । परमलिङ्गाय नमः ।

एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्व
लिङ्गं स्थापयति पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥ १ ॥

सद्योजातं प्रपद्यामि
सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् ।
भवोद्भवाय नमः ॥ १ ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः
श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ १ ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरुघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ १ ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ १ ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ १ ॥

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय

हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये ।

अम्बिकापतये उमापतये पशुपतये नमो नमः ॥ १ ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णं पिङ्गलम् ।

ऊर्ध्वं रेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥ १ ॥

सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

पुरुषो वै रुद्रः सन्महो नमो नमः ।

विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् ।

सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ १ ॥

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे ।

वोचेम शन्तमं हृदे ।

सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ १ ॥